

**PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Politická geografie ve výuce na středních školách: příklad nerovnoměrného rozvoje

David Hána, Lenka Pavelková, Alexandra Seidlová

Informace o projektu

- Aplikace poznatků současného výzkumu politické geografie ve výuce geografie a sociálně-vědních předmětů na středních školách
- Technologická agentura České republiky (projekt č. TL02000195)
- 1. 1. 2019 – 31.12. 2021

- Řešitelský tým:
 - David Hána (hlavní řešitel)
 - Alexandra Seidlová
 - Lenka Pavelková
 - Dana Řezníčková
 - Libor Jelen
 - Lenka Hellebrandová
 - David Vogt

- spolupráce s gymnázii ve Žďáře nad Sázavou, Chomutově a Praze (prof. Jana Patočky)

Cíle projektu

- podpora výuky politické geografie
 - politická geografie pomáhá studentům v orientaci v aktuálních politických problémech, pobízí k participaci na politickém dění
- cílem převést poznatky současného výzkumu politické geografie do didaktických materiálů pro střední školy
 - nalezení způsobu informování o aktuálním výzkumu
 - tvorba didaktických materiálů
 - propagace geografického vzdělání a relevance geografie
- hlavní výstupy projektu:
 - specializované mapy (aktuální politicko-geografická témata)
 - certifikovaná metodika (didaktický materiál pro učitele)
 - webové stránky s výstupy projektu (materiály volně ke stažení pro učitele i veřejnost + interaktivní obsah)

Specializované mapy

- tematické okruhy stanoveny na základě (1) analýzy kurikula, (2) současné a dlouhodobé relevance témat v politické geografii a (3) požadavků škol na politicko-geografické materiály využitelné ve výuce
- cílem map je prezentace prostorového kontextu a provázanosti globální, evropské a české úrovně (pokud je v daném tématu možné či účelné)
- součástí mapového listu je doprovodný odborný text se základními koncepty, metodikou, zdroji a odbornou interpretací mapy

Příklad nerovnoměrného ekonomického a sociálního rozvoje

- specializovaná mapa představuje skryté nebo méně známé toky financí na více hierarchických úrovních, které mohou přispívat k prostorovým ekonomickým a sociálním nerovnostem ve světě, Evropě a v Česku
- na jejich základě pak odborný text představuje téma nerovností a pojmy jádra, semiperiferie a periferie (včetně diskuze jejich lokalizace), jejich vztahu a relativnosti pozice na různých hierarchických úrovních (např. periferie v rámci světového jádra Evropy)
- důležitou součástí z hlediska politické geografie je důraz na odlišné postavení jader a periferií a na jejich odlišnou ekonomickou a politickou moc (jádra často rozhodují o periferiích)
- studenti by měli být schopni na základě mapy a dalších připojených informací posoudit postavení Evropy ve světě a Česka v Evropě a ekonomické a politické důsledky, které z toho vyplývají

NEROVNOMĚRNÝ EKONOMICKÝ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

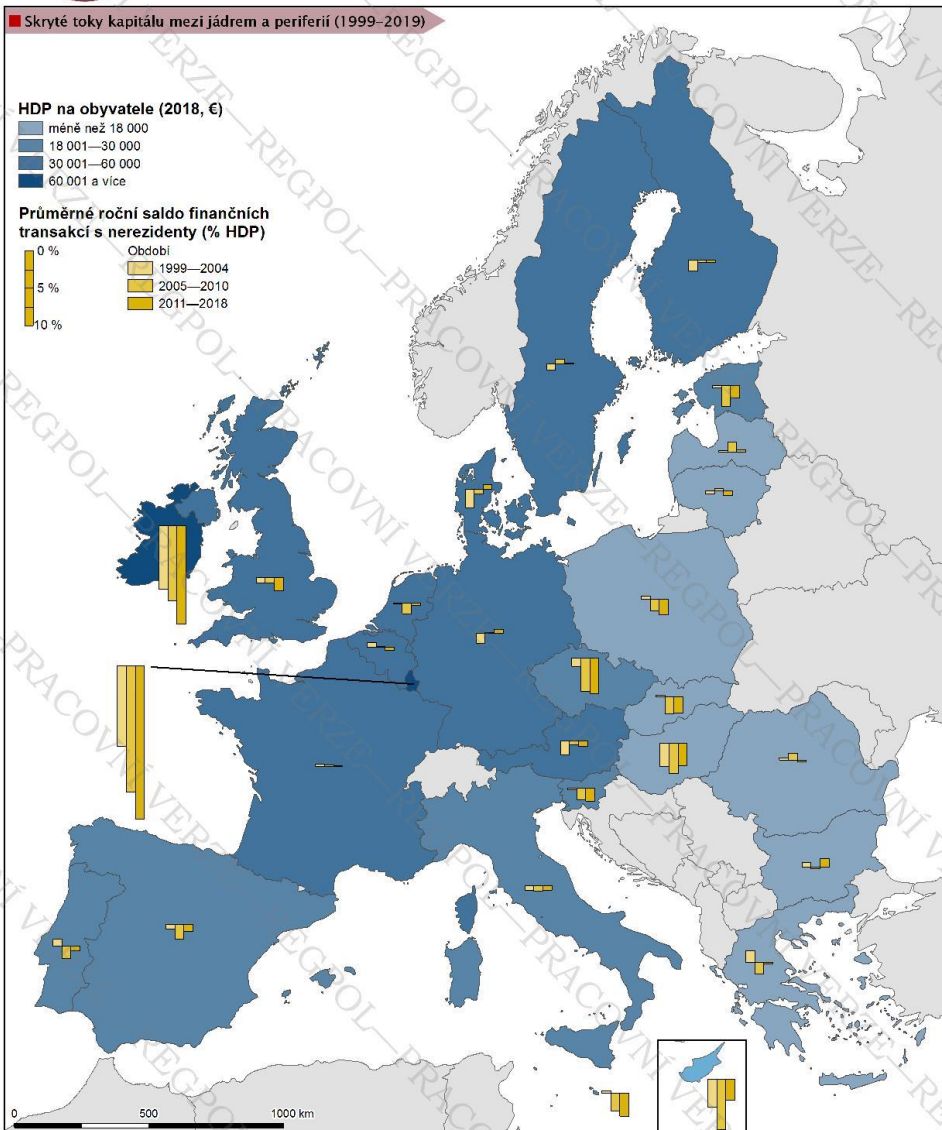
■ Skryté toky kapitálu mezi jádrem a periferií (1999–2019)

HDP na obyvatele (2018, €)

- méně než 18 000
- 18 001–30 000
- 30 001–60 000
- 60 001 a více

Průměrné roční saldo finančních transakcí s nerezidenty (% HDP)

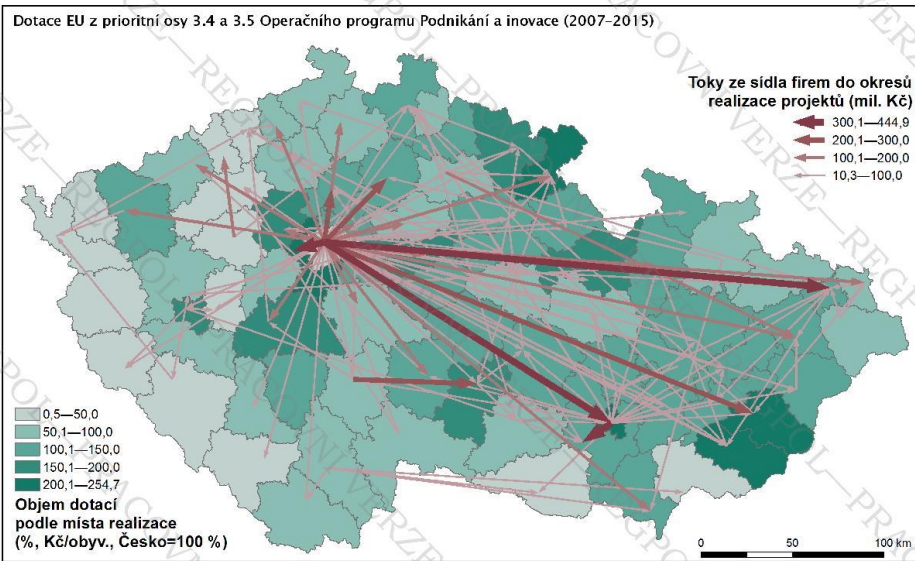
- 0 %
 - 5 %
 - 10 %
- Období
- 1999–2004
 - 2005–2010
 - 2011–2018

Dotace EU z prioritní osy 3.4 a 3.5 Operačního programu Podnikání a inovace (2007–2015)

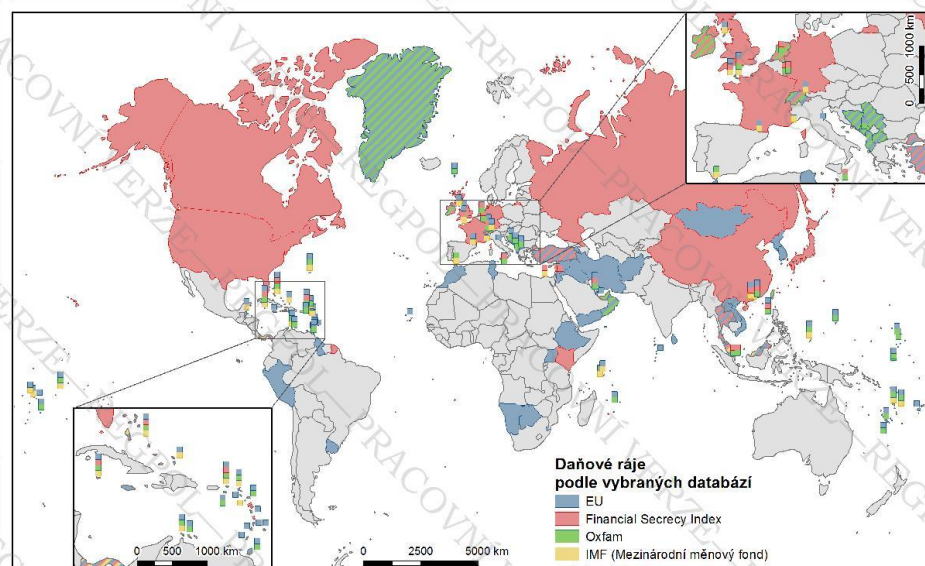
Toky ze sídla firem do okresů realizace projektů (mil. Kč)

- 300,1–444,9
- 200,1–300,0
- 100,1–200,0
- 10,3–100,0

Objem dotací podle místa realizace (% Kč/obyv., Česko=100 %)

- 0,5–50,0
- 50,1–100,0
- 100,1–150,0
- 150,1–200,0
- 200,1–254,7

Daňové ráje podle vybraných databází

- EU
- Financial Secrecy Index
- Oxfam
- IMF (Mezinárodní měnový fond)

UNIVERZITA KARLOVA
Přírodovědecká fakulta

TA Program Éta
ČR financování z projektu TAČZ "Aplicace poznatků sociálního výzkumu politické geografie ve výuce geografie a sociálně-vedních předmětů na středních školách" (TL02000195)

Návrh mapy:
David Hána, Peter Dedo,
Lenka Hellebrandová

Kartografické zpracování:
David Outrata, Jan Dresler

Zdroje: Ministerstvo pro místní rozvoj 2016;
Oxfam 2017; Evropský parlament 2018;
Tax Justice Network 2018; Eurostat 2019;
Mezinárodní měnový fond 2019

Mapa je volně ke stažení na regpal.natur.cuni.cz

Certifikovaná metodika

- metodika nabízí možnosti, jak učit témata politické geografie na středních školách, ze kterých si mohou učitelé podle času a potřeb vybírat
- úvodní informace o různých metodách výuky politické geografie
 - navazuje na Koncepti geografického vzdělávání (<https://www.egeografie.cz/>)
- příklady aktivit
 - ukázky konkrétních aplikací metod výuky na zpracovávaná témata politické geografie
 - tento příspěvek představuje ukázkou jedné aktivity transformované do online prostředí
- tematické kapitoly
 - úzce navazují na témata specializovaných map, které rozpracovávají pro využití ve výuce geografie
 - například představují, jak pracovat s obsahem mapy, kde najít vhodné zdroje, čemu je možné se hlouběji věnovat, o čem je možné se studenty diskutovat apod.

Webové stránky

- již nyní základní web dostupný na **regpol.natur.cuni.cz**
 - informace o Centru pro výzkum otázek regionální a politické geografie (REGPOL)
 - informace pro studenty a potenciální uchazeče o studium politické geografie
 - výzkumné výstupy členů centra (a týmu projektu) a materiály ke stažení
 - součástí budou také prezentované materiály tohoto projektu
- během roku 2021 bude vytvářen interaktivní obsah webu

The screenshot shows the homepage of the website regpol.natur.cuni.cz. At the top, there is a navigation bar with the university logo and the text "REGIONÁLNÍ A POLITICKÁ GEOGRAFIE Univerzita Karlova". To the right, there is a search bar and social media icons for Facebook, YouTube, and Twitter. Below the navigation bar, there is a large image of a building with a red roof. Underneath the image, the text reads "Centrum pro výzkum otázek regionální a politické geografie". Below this, there is a paragraph of text describing the center's mission and activities. At the bottom of the page, there are three sections: "MÁTE DOTAZ ?" with a contact form, "KONTAKTY" with the address "Univerzita Karlova Přírodovědecká fakulta, Albertov 2038/6, 128 43 Praha 2, Česko/Czechia", and "JAK K NÁM" with a map showing the location of the faculty.

Harmonogram projektu

	Plán prací na období 2019-2021
✓	Studium RVP a ŠVP
✓	Plán podoby a obsahu metodiky a specializovaných map
✓	Diskuze nad plány se spolupracujícími školami
✓	Tvorba pracovních verzí specializovaných map
✓	Tvorba pracovní verze metodiky
✓	Testování pracovních verzí oslovenými učiteli
✓	Posuzování pracovních verzí spolupracujícími školami a recenzenty
	Tvorba finálních verzí specializovaných map
	Tvorba finální verze metodiky
	Certifikace metodiky Národním pedagogickým institutem České republiky (MŠMT)
	Tvorba interaktivních webových stránek
	Zveřejnění výstupů projektu a rozjezd interaktivních webových stránek

Vedlejší výstupy projektu, které jsou či budou k dispozici

- HÁNA, D., JELEN, L., SEIDLOVÁ, A., VOGT, D. (-): Political geography: an outsider or premiant in secondary education in Czechia?
 - *shrnuje poznatky o výuce témat politické geografie v Česku*
 - *cílem je zjistit, jaká politicko-geografická témata se učí na českých gymnáziích, jak jsou podpořena učebními texty a jak vycházejí z obsahu moderní politické geografie*
- HÁNA, D. (2020): Think globally, teach locally: lokální politika ve výuce středoškolské geografie. Geografické rozhledy, 29, 4, 18–21.
 - *diskuze rozporu mezi řazením lokální politiky do politické geografie v zahraničí a vnímáním politické geografie jako oboru globální, mezinárodní a v omezené míře národní politiky v Česku*
 - *cílem popularizovat téma lokální politiky jako politicko-geografického tématu, představit možnosti výuky témat lokální politiky v geografii*
- DEŽO, P., HÁNA, D. (-): Economic inequalities in the EU: Capital flows between the Core and the Periphery.
- HÁNA, D., ŠEL, J. (-): Political graffiti in the political symbolic space of Prague, Czechia.
- ŠEL, J., HÁNA, D. (-): Prostorová diferenciacce graffiti v pražské čtvrti Bubeneč. Geografické rozhledy.
 - *doplňující články o tématech z projektu, která nebyla dosud představena akademické veřejnosti, jsou odborně, společensky i didakticky přínosná a mohou zpopularizovat politickou geografii mezi uchazeči o studium i širokou veřejností*

Ukázka online aktivity

- Ekonomické a politické nerovnosti ve světě
 - online kvíz pro studenty i učitele v MS Forms
 - práce s koncepty jádra a periferie
 - v úvodním textu je seznámení s tématem a základní instrukce pro vyplňování
 - po odeslání je možné zobrazit správné odpovědi s našimi komentáři
 - k dispozici na níže uvedeném odkazu:
- https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=2naS4DT5hkC_ClgWogQUotu85urASThGl3WF9DKdZ6pURTIUUIJM1NSVUJYUINBN1NKQ0ZDUzdNQS4u

Děkujeme za pozornost!

David Hána

david.hana@natur.cuni.cz

Lenka Pavelková

lenka.pavelkova@natur.cuni.cz

Alexandra Seidlová

alexandra.seidlová@natur.cuni.cz

Více informací o projektu a řešitelském týmu

regpol.natur.cuni.cz

Příspěvek byl podpořen projektem Technologické agentury České republiky č. TL02000195

